

викладачам. Право на проведення лекцій віддається професорам та доцентам кафедри. Викладачами складаються робочі навчальні програми, які відповідають ООП та навчальним планам підготовки фахівців на економічних факультетах України. Робочі навчальні програми дисциплін розробляються на основі нормативних документів Міністерства освіти і науки України у відповідності до «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», рекомендації щодо впровадження кредитно-модульної системи у вищих навчальних закладах (наказ № 161, від 02.06.1993 р., № 774 від 30.12.2005 р.) та нормативними документами університету.

У робочій навчальній програмі відображається конкретний зміст навчальної дисципліни, послідовність та організаційно-методичні форми її вивчення, обсяг часу на різні види навчальної роботи, засоби і форми поточного і підсумкового контролю. Обов'язковою складовою такої програми є критерії оцінювання всіх видів навчальної діяльності з дисципліни, шкала для переведення отриманих балів в оцінку за ECTS та національну. Для оцінювання знань студентів в університеті викладачі кафедри керуються «Положенням про кредитно – модульну систему організації процесу в Національному університеті державної податкової служби України та «Положенням про систему підсумкового контролю, оцінювання знань та визначення рейтингу студентів у НУДПСУ». Відповідно вказаним документам:

- для оцінки знань студентів зміст дисципліни поділяється на модулі, залежно від кількості годин, відведених на навчальний курс. При цьому в розділі кожного модуля студент набирає бали за роботу на практичних заняттях; за виконання самостійної і індивідуальної роботи, написання реферату та за виконання модульної контрольної роботи;

- оцінювання знань студентів з навчальних дисциплін здійснюється за 100 – бальною шкалою на основі результатів (ПМК): семестрового контролю знань у формі заліку відповідно до навчальних планів.

Викладачами кафедри були розроблені методичні рекомендації щодо оцінювання знань та фізичної підготовленості студентів, які схвалені та рекомендовані до впровадження вченою радою факультету та науково - методичною радою університету.

Академічні успіхи студента визначаються за допомогою 100 – бальної системи оцінювання з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали ECTS в такому порядку (табл.):

Таблиця

Шкала оцінки академічних успіхів студентів

Оцінка за 100 – бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою
84 – 100	A	5 (відмінно)
67 – 83	BC	4 (добре)
50 – 66	DE	3 (задовільно)
33 – 49	FE	2(незадовільно)з можливістю повторного складення
0 – 32	X	2(незадовільно)з обов'язковим повторним вивченням

За рішенням кафедри студенти, які брали участь у науковій діяльності, можуть отримати додаткові бали за результатами поточного контролю. При організації поточного та підсумкового контролю кафедра самостійно розподіляє загальну кількість балів, за якими оцінюється поточна робота, між відповідними об'єктами контролю, визначає форми проведення контрольних заходів та критерії їх оцінювання. Критерії оцінювання з кожної дисципліни є невід'ємними складовими робочих навчальних програм і доводяться до відома студентів на початку вивчення курсу.

ВИСНОВКИ: Кафедра фізичного виховання і спорту НУДПСУ постійно розглядає існуючий стан організаційної, навчально-методичної та наукової роботи і докладно аналізує можливості використання знань викладачів у вдосконаленні навчального процесу. Щорічно проводиться аналіз успішності студентів з дисципліни.

Фізичне виховання викладачі кафедри розглядають як безперервний процес індивідуальної і соціальної адаптації до зовнішнього середовища, до мінливих умов суспільно та професійно життєдіяльності. Сьогодні є необхідність підняти соціальний, морально-естетичний і психологічний статус фізичної культури у молоді, чий соціальні та моральні орієнтири в багатьох аспектах можуть бути видозмінені з поверненням до аксіологічних основ фізичного виховання як однієї з форм діяльності творчої і соціально активної особистості.

ЛІТЕРАТУРА

1. Теория и методика физического воспитания / под ред. Т. Ю. Круцевич – К.: Олимпийская литература, 2003. – Т. I. – 432 с.
2. Михеев А. А. Физическое воспитание : учебно – методическое пособие. – 2-е изд. М.: Фис, 1989
3. Лукьяненко В. П. Физическая культура : основа знаний : учебное пособие / В. П. Лукьяненко. – М.: Советский спорт, 2007. – 228 с.
4. Lowry A. The development of a pictorial scale to assess perceived exertion in schoolchildren : thesis dissertation / A. Lowry. – Chester, England : University College, 1995.
5. De Charms R. Enhancing Motivation / R. De Charms. – N. – Y., 1986
6. Wolanski N. Aktualna koncepcija heterozji u czlowieka / N. Wolanski. – Kosmos, 1976.

Захаріна Є.А., Захаріна А.Г.

Класичний приватний університет м. Запоріжжя

Анімаційні програми з використанням засобів туризму у рекреаційній діяльності студентської молоді

Розглянуто проблему використання засобів туризму у рекреаційній діяльності студентської молоді. Зазначено, що істотну роль в збереженні здоров'я студентської молоді відіграє підвищення мотивації до використання засобів туризму у рекреаційній діяльності в повсякденному житті і вибір адекватних засобів компенсації дефіциту

повсякденної рухової активності. Наведено аналіз публікацій вчених про рекреаційну діяльність в туризмі та особливості використання анімаційних програм. Подано сценарій проведення походу вихідного дня, який проводиться на о. Хортиця, м. Запоріжжя. Доведено актуальність і доцільність обраної проблеми дослідження.

Ключові слова: анімаційні програми, туризм, рекреаційна діяльність, студенти.

Захарина Е.А., Захарина А.Г. Анимационные программы с использованием средств туризма в рекреационной деятельности студенческой молодежи. Рассмотрена проблема использования средств туризма в рекреационной деятельности студенческой молодежи. Отмечено, что существенную роль в сохранении здоровья студенческой молодежи играет повышение мотивации к использованию средств туризма в рекреационной деятельности в повседневной жизни и выбор адекватных средств компенсации дефицита повседневной двигательной активности. Приведен анализ публикаций ученых о рекреационной деятельности в туризме и особенности использования анимационных программ. Подан сценарий проведения похода выходного дня, который проводится на острове

Хортица,

г. Запорожья. Доказана актуальность и целесообразность избранной проблемы исследования.

Ключевые слова: анимационные программы, туризм, рекреационная деятельность, студенты.

Zakharyna Ye.A., Zakharyna A.H. Animation programs with the use of tourism facilities in the recreational activity of student youth. The article deals with the problem of tourism facilities use in the recreational activity of student youth. It was noted that an essential part in the health maintenance of the student youth belongs to the enhancing of motivation to use tourism facilities in the recreational activity in everyday life and choice of adequate functionality to compensate for the deficit of everyday physical activity. The analysis of experts' publications about the recreational activity in the tourism was given. It was pointed out that recreational activity is considered as youth activity in spare (non-academic) time for recovering, for stimulation of physical and spiritual strength and personality's all-round development mainly with the help of natural factors at the dedicated areas situated out of the place of permanent residence. Features of animation programs usage, as well as holding of healthful and recreational classes for student youth were disclosed on the ground of literature sources. The scenario for day-off hiking on the Khoritsa island was given. The main purpose and tasks of this event are: tourism popularization among youth; healthy lifestyle promotion; improving of tourism skills' level and technique of participants; teaching for the club's core group of organizational events' skills; promotion of ecological thinking, of careful attitude to nature and formation of skills for living in the field environment; finding of the most able participants for the formation of the Classical private university picked team in the tourism technique. The importance and usefulness of the chosen problem is proved.

Key words: animation programs, tourism, recreational activity, students.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливішими науковими та практичними завданнями. Динамізм сучасних суспільних перетворень у державі зумовлює необхідність вирішення цілої низки проблем щодо залучення студентської молоді до використання засобів туризму у рекреаційній діяльності, їх участі в дозвільній діяльності та формування здорового способу життя. Студенти складають особливу соціальну групу, об'єднану специфічними умовами учбової праці і життя. Зниження рівня здоров'я і фізичної працездатності у молодих людей є наслідком великого психоемоційного навантаження, порушень гігієнічно обґрунтованого режиму дня. В образі життя студентів часто спостерігається відсутність турботи про здоров'я: невпорядкованість, хаотичність, що виражається в систематичному недосипанні, недостатньому перебуванні на свіжому повітрі, недостатній руховій активності; відсутності процедур загартування; виконання самостійної учбової роботи в час, призначений для сну; наявність шкідливих звичок. Накопичуючись протягом навчального року і всього навчання у вищому навчальному закладі, негативні наслідки істотно впливають на стан здоров'я студентів. Більш того, у багатьох студентів відзначені початкові стадії захворювань [3, с. 7]. Як правило, за період навчання в інституті стан здоров'я погіршується [4, с. 5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У Енциклопедії туризму рекреація визначається як:

- 1) розширене відтворення сил людини (фізичних, інтелектуальних і емоційних);
- 2) будь-яка гра, розвага, які використовуються для відновлення фізичних і розумових сил;
- 3) найбільший сегмент індустрії дозвілля, що швидко розвивається, який зв'язаний з участю населення в активному відпочинку на відкритому повітрі переважно на уїк-енд;
- 4) перебудова організму і людських популяцій, що забезпечує можливість активної діяльності за різних умов, характеру і змін довкілля [5, с. 115]

Реалізації потреб в руховій діяльності сприяє рекреаційна діяльність, як діяльність молоді у вільний від занять час з метою відновлення, зміцнення фізичних та духовних сил і всебічного розвитку особистості в основному за допомогою природних факторів на спеціально призначених для цього територіях, що знаходяться поза місцем постійного проживання [9, с. 37]. Такі вчені, як І.В. Зорін, В.А. Квартальнов розглядають рекреаційну діяльність, як діяльність у вільний час, що приносить задоволення і що володіє соціально прийнятними якостями [5, с. 117].

Рекреаційна діяльність, на думку І.С. Іванова, є для людини самоцінністю і володіє такою важливою стимул-реакцією, як отримання людиною відчуття задоволення від самого процесу рекреаційної діяльності [6, с. 29]. Ґрунтуючись на характеристиках рекреаційної діяльності, представлених вченими, можна виділити наступні основні характеристики рекреаційно-оздоровчої діяльності: вона має яскраво виражені фізіологічні, психологічні і соціальні аспекти; заснована на добровільності при виборі роду занять і міри активності; передбачає не регламентовану, а вільну творчу діяльність; формує і розвиває особу; сприяє самовираженню, самоствердженню і саморозвитку особи через вільно вибрані дії; стимулює творчу ініціативу; є сферою задоволення потреб особи; сприяє формуванню ціннісних орієнтацій; забезпечує задоволення, веселі настрої і персональне задоволення; сприяє самовихованню особи. Істотну роль в збереженні здоров'я студентської молоді відіграє підвищення мотивації до використання засобів туризму у рекреаційній діяльності в повсякденному житті і вибір

адекватних засобів компенсації дефіциту повсякденної рухової активності. У зв'язку з цим, в вищих навчальних закладах актуалізована проблема збереження здоров'я студентської молоді, орієнтації студентів на ведення здорового способу життя, що спричиняє за собою необхідність застосування як засобів фізичної культури і туризму, можливих в умовах вищої школи.

Мета статті: проаналізувати особливості використання анімаційних програм з використанням засобів туризму у рекреаційній діяльності студентської молоді.

Методи дослідження: теоретичний аналіз, контент-аналіз психолого-педагогічної літератури та мережі Інтернет.

Завдання дослідження: провести аналіз психолого-педагогічної літератури та літератури з фізичної культури і спорту та туризму, інформації з мережі Інтернет щодо застосування засобів туризму у рекреаційній діяльності студентської молоді.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Процес сприйняття запропонованих анімаційних програм залежить від багатьох факторів: віку учасників або глядачів; рівня освіченості; етнічної приналежності; настрою на момент реалізації даної програми. В сучасній анімаційній практиці, як зазначає Т.В. Дедуріна, використовуються такі типи анімаційних програм [2, с. 41]: ігрові, які засновані на провідному організаційному методі гри; конкурсно-ігрові та конкурсно-видовищні, в яких провідною типологічною ознакою виступає метод змагання; фольклорні та видовищно-театралізовані, в основі організації яких лежить метод театралізації; художньо-публіцистичні, основним організуючим методом яких виступає метод ілюстрації; танцювально-розважальні, засновані на методі ритмічного руху; спортивно-оздоровчі, в основі технологічної організації яких лежить метод фізичної релаксації та рекреації.

Анімаційні програми включають в себе спортивні змагання, спортивні шоу, танцювальні вечори, карнавали та театралізовані вистави. Реалізація анімаційних програм, як зазначає Л.В. Курило, відбувається в умовах готельного відпочинку при яких відпочиваючі ефективно використовують свій вільний час, що передбачає фізичне і психоемоційне відновлення та їх соціальну і творчу активність у зазначеній сфері [8, с. 135]. У свою чергу анімаційні програми, на думку Т.І. Гальперіної, охоплюють широкий спектр рекреаційних і педагогічних функцій, що сприяють відновленню соматичного здоров'я, що забезпечують підтримку рівня фізичного розвитку та відновлення загального душевного комфорту (психічного здоров'я), що сприяє зміцненню морального здоров'я, пов'язаного з адекватними поведінковими реакціями [1, с.39]. Зі студентською молоддю в рекреаційно-оздоровчих заняттях, на думку М.Ю. Ячнюка, можливо використовували наступні засоби: робота з мотузками, яка включає в себе наступне: в'язання туристичних вузлів, вивчення яких відбувається за допомогою наочних посібників; заняття в мотузкових парках: проходження маршрутів; заняття на скелопазних стендах; заняття з тимблдингу (або командоутворення) популярний як засіб для згуртування або «спрацьовування» різних людей, груп: ігрові командоутворюючі технології з використанням мотузок («мотузкові тренінги»); заняття з використанням засобів рекреаційного орієнтування на місцевості; розробка квестів та участь в них; походи вихідного дня [10, с. 211].

В Класичному приватному університеті зі студентами регулярно проводиться походи вихідного дня. Основна мета та завдання даного заходу: популяризація туризму серед молоді; пропаганда здорового способу життя; підвищення рівня туристських навиків і технічної майстерності учасників; навчання активу клубу навикам організаційних заходів; пропаганда екологічного мислення, дбайливого відношення до природи і формування навиків мешкання в польових умовах; виявлення найбільш здатних учасників для формування збірної команди Класичного приватного університету з техніки туризму.

Розглянемо більш детально цей анімаційний захід. Похід вихідного дня проводиться на острові Хортиця, м. Запоріжжя (туристський пляж біля профілакторію «Запоріжсталі»). Наводимо розклад походу вихідного дня, який проводиться щорічно в Класичному приватному університеті, м. Запоріжжя.

8:30-9:00. Приїзд учасників зльоту. Члени команд і уболівальники самостійно добираються до зупинки «пр. Металургів» - біля взуттєвого магазину «Монарх». До місця зльоту учасники їдуть автобусом університету (9-00) або рейсовим автобусом до профілакторію (у 9-05).

Останні учасники команд, разом з супроводжуючими викладачами їдуть будь-якими рейсовими автобусами, що їдуть на мікрорайон Бабурка до першої зупинки після моста на острів Хортиця. Звідти їх забирає університетський автобус. Учасники, що сильно запізнилися, можуть самостійно доїхати до профілакторію рейсовим автобусом (у 10-30).

До місця зльоту від профілакторію учасники сходять вниз на пляж і їдуть вліво до галявини зльоту. Прибуття на галявину зльоту не пізніше 9:45.

10:00. – Побудова. Прийом рапортів про прибуття команд. Виступ судді і коменданта табору.

10:00 – 10:30. – Розміщення прибулих, здача іменних заявок на участь в змаганнях. Жеребкування по всіх видах змагань. Інструктаж суддів.

10:30. – Показ дистанції по техніці пішохідного туризму.

11:15. – Старт техніці пішохідного туризму

11:15 – 16:00. – Змагання по техніці пішохідного туризму.

12:00. – Початок проведення конкурсів з в'язки вузлів, вогнищ і конкурсу на кращу емблему команди.

12:00. – Старт командного спортивного орієнтування.

12:00 – 15:00. – Змагання з орієнтування.

16:00 – 16:30. – Здача спорядження комендантові табору, прийом майданчиків на чистоту.

16:30 – 16:45. – Підведення підсумків змагань.

16:40. – Побудова. Нагородження переможців.

С 17:00. – Від'їзд учасників зльоту.

Допускається необмежена участь студентів. Протягом дня проводяться такі заходи: змагання по техніці пішохідного туризму, спортивному орієнтуванню на місцевості (командні); обов'язкова конкурсно-спортивна програма. Також використовуються такі конкурси, як: фотографій, туристських пісень, приготування їжі і інші жартівливі (біг в мішках або орієнтування із зав'язаними очима) [7, с. 29].

Змагання з техніки пішохідного туризму включають проходження командою смуги перешкод, що містить наступні елементи: переправа по навісній вірвовці; маятник; проходження по кочкам; жердини; спортивний підйом по схилу; траверс скельного схилу; спуск по круто похилій переправі. Склад команди 6 чоловік (не менше двох дівчат). Загальний результат команди складається з часу проходження і суми штрафного часу при проходженні перешкод. Командні змагання по спортивному орієнтуванню проводяться по карті в заданому напрямі через контрольні пункти (КП). Кількість КП – 8. Довжина дистанції до 1,5 км. КП прив'язуються на менш ніж до двох орієнтирів. Склад команди – 6 чоловік (не менше двох дівчат).

Проводяться конкурси (беруть участь лише студенти 1-го курсу): в'язка вузлів; розпалювання костра на якийсь час.

В процесі проведення зльоту, команди можуть каратися додатковими штрафними балами, що враховуються в загальному заліку зльоту за: порушення дисципліни, неетична поведінка або забруднення території, з розрахунку: 1 бал загального заліку за кожне порушення. Порушення з боку уболівальників команд інститутів, караються штрафами відносно всіх команд даного інституту. Витрати, пов'язані з організацією і проведенням зльоту (оренда і придбання спорядження, надання транспорту, канцелярські товари, призи) несе університет. Студенти самостійно добираються до місця збору на зліт. Для участі в поході вихідного дня спорядження надається командам перед стартом. Відповідальність за збереження і стан спорядження несе представник команди. Забороняється розведення кострів і забруднення галявини зльоту. Класичний приватний університет забезпечує присутність медичного працівника з аптечкою першої допомоги під час проведення змагань і конкурсів. Одним із шляхів рішення проблеми формування мотивації до рухової активності та збереження здоров'я є залучення студентської молоді до рекреаційної діяльності за рахунок розширення запропонованих вищим навчальним закладом засобів туризму.

ВИСНОВКИ. В результаті дослідження встановлено, що рекреаційна діяльність розглядається, як діяльність студентської молоді після обов'язкових навчальних занять час за допомогою природних факторів, що знаходяться поза місцем постійного проживання з метою відновлення, зміцнення фізичних сил. Необхідно зазначити, що виникає необхідність диференційованого та індивідуального підходів в організації та проведенні рекреаційної діяльності студентської молоді з урахуванням їх інтересів студентів до рекреаційно-оздоровчих занять. Таким чином, нами обґрунтовано, що більша частина рекреаційного часу повинна бути направлена на залучення студентської молоді до здорового способу життя.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК полягають у розробці навчально-методичного забезпечення з метою підвищення ефективності залучення студентів до рекреаційної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гальперина Т.И. Содержание и методика анимационной подготовки студентов туристского вуза : дис. на соискание науч. степени канд. пед. наук : спец. 13.00.08. «Теория и методика профессионального образования» / Татьяна Ивановна Гальперина. – г. Сходня. – 2004. – 185 с.
2. Дедурина Т.В. Познавательный аспект туристской анимации // Развитие познавательной активности и самостоятельности студентов в образовательном процессе (на основе профессиональных компетенций) / Т.В. Дедурина // : Сб. науч. ст. В. 3 / Под общ. ред. А.Г.Казаковой. – М. : МГУКИ, 2008. – С. 40-44.
3. Долженко Л.П. Захворюваність і рухова активність студентів з різними рівнями соматичного здоров'я / Л.П. Долженко // Теорія та методика фіз. виховання і спорту. – 2004. – № 1. – 21–24.
4. Дрозд О.В. Фізичний стан студентської молоді Західного регіону України та його корекція засобами фізичного виховання: Автореф. дис. ... канд. наук. з фіз. вих. і спорту: 24.00.02 / О.В. Дрозд / Волинський держ. ун-т ім. Лесі Українки. – Луцьк, 1998. – 17 с.
5. Зорин И.В. Энциклопедия туризма / И.В. Зорин. В.А. Квартальнов. – М. : Финансы и статистика, 2000. – 205 с.
6. Ivanov I.S. (2009) «Essence and specific of the system of forming of ecological culture of municipal office workers by facilities of rekreationsnykh and health-improvement technologies», *Questions of modern science and practice*, pp. 172-177.
7. Kollegaev M.Y., Biruk V.P., (2012) *Professional activity in the active types of tourism*, high school textbook, KPU, Zaporizhzhya, Ukraine, 89 p.
8. Kurilo L.V. (2006), *Theory and practice of animation: part 1. Theoretical bases by the tourist of animation*, high school textbook, Soviet sport, Moscow, Russia, 195 p.
9. Pristupa E.N., Zhdanova O.M., Linets' M.M et al. (2010), *Physical rekreatsiya*, high school textbook, LDUFK, Lviv. : Ukraine, 447 p.
10. Yachnyuk M.Y. (2012), «Theoretical bases of bringing in of student young people to рекреаційної activity», *Physical education, sport and culture of health in modern society: collection of scientific labours of the Volhynia national university of the name of Lesya Ukrainian*, vol. 2, no. 18, pp. 210-212.

Іванова Л.І.

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ДО РОБОТИ З УЧНЯМИ З ВІДХИЛЕННЯМИ У СТАНІ ЗДОРОВ'Я

У статті подані результати експериментальної перевірки ефективності моделі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури до роботи з учнями з відхиленнями у стані здоров'я. Визначено, що ефективність цього напрямку професійної підготовки найбільше залежить від змістового наповнення та клінічної практики (формування готовності до цього напрямку роботи та зокрема її когнітивного, діяльнісного та ціннісно-мотиваційного компонентів), при цьому на особистісну сферу майбутніх учителів фізичної культури (зокрема, формування комунікаційного, організаційного, рефлексивного компонентів готовності) значний вплив мають активні методи навчання.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутні вчителі фізичної культури, здоров'я, учні з відхиленнями у стані здоров'я.